

Протест, гнев и разочарење слика је која прати срамну пресуду која је у Индији 07. јуна изречена седморици одговорних за највећу индустријску катастрофу у историји цивилизације. Седморица бивших радника у постројењу индијске филијале америчке компаније “Јунион Карбид” осуђена су на две године затвора док ће америчка компанија морати да плати суму од читавих 10 600 долара! [\[1\]](#)

Да подсетимо, у зору 3. децембра 1984. год. облак токсичног гаса исцурео је из постројења индијске филијале компаније “Јунион Карбид” по имену “Јунион Карбон Индија Лимитед” које се налазило у близини града Бопала што је довело до незапамћене катастрофе. Тог јутра моментално и готово у сну страдало је више од 5 000 људи. Огромне количине отровних супстанци су се излиле у реке и на тај начин доспеле у ланац исхране. Никада није саопштен тачан број жртава, али према неким проценама, које иначе варирају, број жртава био је већи од 25 000 људи, док је преко 200 000 људи повређено или претрпело трајне здравствене последице.

Катастрофи је претходио готово читав низ бројних пропуста који се напосто граниче са здравим разумом јер је упркос томе што су у неколико наврата радници у постројењу страдали, руководство компаније “Јунион Карбид Индија Лимитед” се упорно, и то у чак више десетина случајева, најгрубље оглушило о сва упозорења која су указивала на то да су услови прераде, чувања као и руковања опасним и отровним материјама далеко испод минималних мера безбедности, али не само то већ су из разлога наводне “уштеде” из постројења уклоњени сигурносни као и алармни системи који су требали да обезбеде рано упозорење у случају цурења отровних материја! [\[2\]](#)

Али ни ово није крај ове трагичне приче. Наиме, да све буде горе општој конфузији су допринели и представници компаније “Јунион Карбид” у Западној Вирџинији јер су 11. септембра инспектори за безбедност и здравство упозорили на могућност несреће при чему су изјавили „да се неконтролисана реакција може догодити у једном од танкова који служе за складиштење гаса по имену МИЦ и да се несрећа не може спречити на време као и да одговор на ову претњу неће бити довољно ефикасан да спречи

катастрофално пропуштање резервоара.”

Поставља се питање зашто амерички стручњаци нису благовремено реаговали како би се спречила дата катастрофа нити је неко некада објаснио ко је и по чијем налогу одобрио тзв. мере уштеде које су директно допринеле да број жртава буде већи.

Свакако, природан закључак који се намеће гласи да Индија спада у земље тзв. “трећег света” и да америчкој корпорацији, чија је филијала била „Јунион Карбон Индија Лимитед“, уопште никада није ни стало до житеља који су живели у граду Бопалу у да што се њих тиче читав град може нестати у отровном облаку. Све ово потврђује и срамна пресуда локалног суда од 07. јуна јер је очигледно да је у процес умешана и сама корпорација која је, иако више њена филијала „Јунион Карбид Индиа“ не постоји, још увек моћна и може утицати на рад суда.

Још једну сумњу на све околности које су довеле до ове застрашујуће трагедије баца и изјава истражитеља америчке компаније по којој је катастрофа наводно последица намерног чина индустријске саботаже од стране незадовољног радника! Истрага је наводно утврдила да је током промене смене која је почела у 22:45 2. децембра неименовани радник прикључио црево с водом директно на резервоар са отровним пестицидом. Даље се у саопштењу наводи да је руководство постројења намерно заташкало саботажу и фалсификовало доказе. Сада се поставља питање зашто би читаво руководство постројење заташкало доказе?

Тешко да можемо да поверујемо у ово невероватно објашњење. Готово је сигурно да америчка компанија на овај начин само жели да оправда свој немар и бахатост. Сувишно је и да помињемо да поменути радник никада није одговарао. “Јунион Карбон” наравно никада није обзнанио идентитет поменутог “радника” али су званичници саопштили да наводно знају ко је та особа и да су ту информацију предали влади Индије. У ову слику се потпуно уклапа чињеница да се представници компаније одбили било какву одговорност за трагедију.

Чиме се заправо бави америчка компанија „Јунион Карбид“ и какви су њени технолошки капацитети? Поменута компанија јесте једна од највећих хемијских компанија у Сједињеним Државама која тренутно запошљава више од 3 800 радника. Истраживачи ове компаније су 1920. год. развили економски исплатив начин да произведу етилен од природних гасова као што су етан и пропан што је представљало зачетак савремене петрохемијске индустрије као и масовне производње пестицида.

На сајту “Јунион Карбида” [3] наводи се да је компанија основана давне 1917 год. и да она данас располаже неким од најсавременијих средстава за производњу. Ова компанија примарно производи хемикалије и полимере који заправо представљају сировине за производњу лекова, пестицида, и многих других производа.

После свега овога остаје питање ко ће платити тих 10 600 долара због смрти више од 20 000 људи када „Јунион Карбон Индија“ више не постоји? Наравно, челници компаније сматрају да се ова прича окончала онда када је „Јунион Карбид“ отворио меморијалну болницу у граду Бопали као и истраживачки центар иако најмање што је потребно становницима Бопала јесте нови истраживачки центар компаније која је одговорна за смрт толиког броја људи. Цинизму никада краја али је сигурно да ће влада САД и даље рачунати на “услуге” истраживачких центара поменуте као и многих других компанија које своје огранке имају у пренасељеним “земљама трећег света”, али што је још страшније никако не би смо смели да одбацимо претпоставку да је ова трагедија заправо представљала планирани тест “нових пестицида”. Све ове невероватне коинциденције управо упућују на један такав закључак.

Катастрофа у Мексичком заливу

Суђење као и “пресуда” одговорним радницима бивше компаније “Јунион Карбон Индиа Лимитед” готово да се поклопила са тренутно актуелном катастрофом која је погодила управо Сједињене Државе. Наиме, експлозија на нафтној бушотини која је припадала компанији “Бритиш Петролеум” и која је усрмила 11 радника изазвала је највеће изливање нафте у историји САД. Ова еколошка катастрофа представља најновије поглавље индустријских катастрофа која је срећом резултовала релативно малим бројем жртава али су последице по природу и живи свет катастрофалне. Адмирал америчке обалске страже Тад Ален је изјавио да ће “обнављање природног окружења као и еколошких ниша трајати годинама.” [4]

Док је председник Обама изјавио да је “БП (Бритиш Петролеум) потпуно одговоран за сношење трошкова чишћења, моја администрација ће наставити да користи сва расположива средства која су нам на располагању- укључујући и потенцијално, Министарство Одбране-како би смо се изборили са кризом.” [5]

С друге стране тренутно најомраженија личност у Америци је без сумње Тони Хејверд извржни директор “Бритиш Петролеума”. Након што је Барак Обама лично напао Хејверда, супруга поменутог директора изјавила је како чланови њене породице примају претеће телефонске позиве као и електронску пошту сличне садржине.

Док Американци, на челу са Обамом, бесне на Тонија Хејварда као и на “Бритиш Петролеум”, Британски “ББЦ” непрестано детаљно извештава о комплексној операцији санирања последица изливања огромних количина нафте. Према анализама стручњака и сателитских снимака Мексичког залива нафтна мрља има пречник од преко 900 км. тако да тренутно прети и западној обали Флориде. [6]

Какве се паралеле могу повући између ове две несреће? Као прво видимо да ће у случају трагедије у Мексичком заливу британска компанија која је и један од водећих светских компанија за експлоатацију нафте, морати да плати далеко већу суму него што је то случај са “Јунион Карбидом.” Осим тога, Индија није примила никакву помоћ од стране САД када је у питању било цурење гаса док је с друге стране у Заливу ангажовано на хиљаде припадника обалске страже као и импресиван технички потенцијал. Осим тога „Бритиш Петролеум“ ће морати да америчкој савезној држави Лујзиани, која је за сада најтеже погођена огромном нафтном мрљом, исплати око 60 милиона долара [7] на име трошкова санирања обалског подручија која је погођено овом катастрофом. Интересантно је сада ову цифру упоредити са сумом коју по пресуди индијског суда треба да плати америчка компанија која је директно била одговорна за смрт више од 20 000 људи.

Од огромне количине нафте која се излила у воде Мексичког залива живи свет као и природа трпеће деценијама тако да можемо само да се упитамо где је граница међународних мултинационалних компанија као и влада које тесно сарађују са њима. Занимљиво је да председник Обама као и други званичници САД до сада ни једном речју нису поменули британску владу што сигурно не би био случај да је била у питању компанија земље која није тако близак савезник са САД. У случају западне хемисфере природа и животињски свет ће и даље морати да подносе терор мултинационалних компанија, док је са “земљама трећег света“ сасвим јасно, наиме, „несреће“ до којих ће сигурно долазити у будућности односиће огромне жртве међу становницима тих земаља као што је био случај са грађанима несрећног Бопала.

[1] <http://www.vesti.rs/Ekonomija/Zatvor-za-sedam-odgovornih-za-nesrecu-u-Bopalu.html>

[2] <http://www.moreorless.au.com/killers/bhopal.html>

[3] <http://www.unioncarbide.com/>

[4] <http://news.blogs.cnn.com/category/latest-news/gulf-coast-oil-spill/>

[5] <http://www.cnn.com/2010/US/04/29/louisiana.oil.rig/index.html>

[6] <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8651333.stm>

[7] <http://www.bp.com/bodycopyarticle.do?categoryId=1&contentId=7052055>